

Megyei pártküldöttség utazott Spanyolországba

A Spanyol Kommunista Párt Valencia Tartományi Központi Bizottságának meghívására — a Csongrád megyei pártbizottság és az SKP Valencia Tartományi KB közötti testvérkapcsolatok keretében — hivatalos látogatásra megyei pártküldöttség utazott megvénekől vasárnap este dr. Koncz Jánosnak, a Csongrád megyei pártbizottság titkárnak vezetésével Spanyolországba.

A küldöttség tagjai: Kapás Sándorné, a megyei pártvégrehajtóbizottság tagja, a Kenderfonó és Szövőipari Vállalat szegedi kendergyárának igazgatója és dr. Szarvas Ferenc, a megyei pártbizottság tagja, a szegedi kórház-rendelőintézet igazgató főorvosának általános helyettese.

Gázvezeték — önerőből (1.)

A legjobb sorrend

Kezdetben egyszerűnek tűnt a feladat: tájékoztassuk olvasóinkat, hol tart Szegeden az önerős gázvezetéképítési programja, a tanács végrehajtó bizottsága által jóváhagyott tervből mit sikerült az ideig megvalósítani. Kérdéseinkre választ kaptunk a tanács építési osztályának „közműves” csoportjától, a program gazdájának kijelölt IKV-s leányvállalat, az Inlak igazgatójától. Am pusztán az összegyűjtött adatok közlésével nem sokra jutnánk, nem rajzolnánk hiteles képet. Úgy véljük, az eredmények mögött meghúzódó gondokról, vitákról is szólnunk kell, s a törekvésünkben megértő partnerekre találtunk.

Kezdjük hát az elején, amikor a városi tanács rendelkezésére álló fejlesztési alapból fedezte — a város családji házas területein is — a gázvezeték építésének költségeit. A gázenergia olcsósága, környeztikéző volta, s hogy egyetlen gombnyomással meleggé tehető a lakás a fűszűző, piszkos szén, vagy a drága olajtűzés helyett, előre nem várt mértékben felszította a lakosság igényeit. Olyannyira, hogy sokan anyagi áldozatra is vállalkoztak, csak minél előbb hozzájuthassanak a gázhoz. Szeged — elsőként az országban — a hálózat bővítésével igénybe vette hát a városlakók anyagi támogatását is. Nagy lendületet kapott ezzel a program, tavaly már 31,6 kilométer hosszúságú vezetékét fektették le. 1982-ig a tanács munkatársai voltak a szervezők és lebonyolítók, a lakóterületi párt-szervezetek és népfőnökségi bizottságok a mozgósítók, az ügy társadalmi patronusai.

Am sem ők, sem a tavalyi ügyintézők, a városgondnokság munkatársai nem győzték az iramot — jórészt társadalmi munkában már képtelenek voltak a szaporodó szervezési feladatok ellátására. Május elsejétől az IKV leányvállalata, az Inlak — más ingatlanokkal és lakásgazdálkodással kapcsolatos feladatai mellett — látja el e teendőket. Árbevételéből fedezve költségeit — természetesen nem ingyen.

A szervezési-kivitelezési folyamat — igencsak leegyszerűsítve — jelenleg tehát a következő: ha egy utca lakói megegyeznek abban, hogy önerőből bevezetik a gázt, feliratkoznak a listára. (Ezen most körülbelül kétszáz lakóközösség igényét jegyzik.) A tanács mellett működő műszaki fejlesztési bizottság rangsorol, s a vég-

rehajtó bizottság elé terjeszti a műszaki indokokat, a tervezési, kivitelezési lehetőségeket figyelembe vevő programot.

A jóváhagyás után „indul az óra”. Szegeden a következő gyakorlat alakult ki — hogy a befizetendő összeg minél kevesebb legyen: az utca lakói társadalmi munkában kiássák az árkot (gépet bérelhetnek, a költségeket eloszthatják), elkészítik a vezeték homokgyát, azaz a földmunkákat (az árkok visszatemetését is) magukra vállalják. A kivitelezés ebben a pillanatban lép színre, s innen kezdve számít az építkezés tanácsi beruházásnak. Az Inlak kötelessége pedig, hogy az első, csupán

Orvosi konferencia

A számítógépes diagnosztikának a szülészetben és az újszülöttgyógyászatban való alkalmazásáról nemzetközi orvosi konferencia kezdődött hétfőn, tegnap Ráckeven, a Savoyai-kastélyban. A nemzetközi szimpózium rendezője a SOTE I. számú Női Klinikája, a Magyar Nőorvos Társaság és a Magyar Méretechnikai és Automatizálási Tudományos Egyesület orvostechnikai szakosztálya.

tájékoztató jellegű lakógyűléstől kezdve biztosítsa a folyamat zavartalanosságát. Álljon kapcsolatban a lakóközösség megbízottjával, szervezze be a szükséges engedélyeket, egyeztessen a szakhatóságokkal, készítse el a terveket, tárgyaljon a kivitelezővel, adjon műszaki tanácsadói segítséget a lakókban kiássák az árkot, ellenőrizze a kivitelezést, s gondoskodjon arról, hogy az elszámolásba (a lakosságba is) a tanácsba) ne csússzon hiba.

Ez volna az elméleti, optimális sorrend, ha minden simán menne.

Pálffy Katalin
(Következik: Göröngyök a vezeték útjában.)

Országgyűlési bizottságok megheszelése

Hétfőn a Parlamentben együttes ülésen tanácskoztott a mezőgazdaságban alkalmazott keresetszabályozás tapasztalatairól, a továbbfejlesztés feladatairól az országgyűlés mezőgazdasági, valamint terv- és költségvetési bizottsága. A képviselőket Medgyessy Péter pénzügyminiszter-helyettes tájékoztatta azokról az elképzelésekről, amelyek szerint központi átlagbérszínvonal-jellegű szabályozást 1985-től új módszerek váltják fel a mezőgazdaságban.

Mint mondotta, a mezőgazdaságban alkalmazott keresetszabályozás módszere nem igazodtak kellően azokhoz a követelményekhez, amelyek a termelési technológiai gyors fejlődésével, a termelési szerkezet és a munkaerő struktúra módosításával kerültek előtérbe. A mai központi előírások ugyanis éppen a dinamikus fejlődő, a leginkább hatékonyan gazdálkodó nagyüzemek elé állítanak korlátokat, hiszen az alacsony keresetű dolgozók felvételére, megtartására ösztönöznek. Előfordult az is: néhány nagyüzem úgy emelte a béreket, hogy azt nem támasztotta alá nyereségének növekedése. A dolgozók megszokták, hogy évről évre szinte automatikusan kapnak béremelést, tehát miközben a jövedelmüket gyors ütemben növelő gazdaságok — a korábbi, esetlegesen gyenge színvonal okozta bér-

korlátok miatt — képtelenek voltak felvenni és megtartani a jól felkészült szakembereket.

Kedvező tapasztalat: a nagyüzemek jelentős részében az utóbbi években már mindinkább elterjedt az a szemlélet, hogy nagyobb eredményeket csak úgy lehet elérni, ha a jövedelemérdekeltség az egyes főágazatoknál, ágazatoknál, tehát az önálló egységeknél is megjelenik.

Mivel a mezőgazdasági nagyüzemek termelési szerkezete, s a munkaerő összetétele nagyon eltérő, a Pénzügyminisztérium — más minisztériumokkal és országos hatáskörű szervekkel egyeztetett — elképzelése szerint a jobb érdekeltséget és a nagyobb jövedelemképzést a mezőgazdaságban az a megoldás szolgálja, ha a nagyüzemek több keresetszabályozási forma között választhatnak.

A vitában ezzel egyetértettek a felszólalók.

Beruházás, létszámtartalék

Furcsa ellentmondás: az iparvállalatok egyfelől állandósult — s már-már ki-védhetetlen következményekkel együttjáró — munkaerőhiány miatt keseregnek, másfelől jórészt olyan beruházásokat szorgalmaznak, amelyeknél nem szempont a munkaerő-takarékosság, amelyekhez újabb és újabb emberek kellene. S a legfurcsább, hogy a beruházások nyomán megindult termelőmunka létszámszükségletét többnyire kielégítik a vállalatok, mégpedig a meglévő létszám bizonyos mértékű átcsoportosításával.

Akkor most, hogy is van ez? Nincs elegendő új munkavállaló, minden egyes emberért valóságos közelharci folyik a munkaerőpiacon. Jó, fogadjuk el.

A Munkaügyi Kutatóintézet által végzett vizsgálat szerint a vállalatok inkább a termékválaszték-bővítő beruházásokat részesítik előnyben, remélve, hogy ily módon az exportjüket is növelhetik, s mert kifejezetten létszám-takarékosságra koncentrálnak beruházásokra aligha kapnának bankhitelt. Ezt is fogadjuk el.

Mindig van ember

De ha egyszer a beruházási gyakorlatban nem — vagy csak sokadrangú — szempont a létszám-takarékosság, ám az ilyen beruházások létszámfedezete mégiscsak megoldható, akkor vajon mit kezdjünk az általános munkaerőhiány miatt sirámokkal?

Ha a beruházások előkészítésénél nem kéri ki a helyileg illetékes munkaügyi szakemberek véleményét, akkor ez vajon nem arra utal-e, hogy maguk az adott vállalati vezetők is tisztában vannak azzal, hogy az új létszámtartalékaik viszonylag könnyedén mozgósíthatók? Hiszen senki nem hallott még olyan vállalati beruházásról, amely végül is a megfelelő számú szakembert hiánya miatt bukott volna meg.

Akkor mostanság hogy is állunk azzal a sokat emlegetett — és a vállalati vezetők által sokat vitatott — belső létszámtartalékkal? S ha netán mégis csak létezik ez a belső tartalék, akkor mi indokolja a hovatovább katasztrófálisnak minősített munkaerőhiány miatti panaszadatot?

Az elhatározott és végrehajtott beruházásoknál valóban sokadik szempont a létszám, az emberi munkaerő. Az említett vizsgálat szerint harminc vállalati beruházás közül mindössze 14 esetben készítették részletes munkaügyi, munkaerő-gazdálkodási tervet, öt esetben

csak nagyvonalú becslésekre szorítkoztak és tizenegy esetben föl sem merült a kérdés, hogy kik dolgoznak majd az új gépek mellett, az új műhelyekben, az új gyár-részlegben.

Máris megfogalmazódhat az ellenérv: igen ám, de a modernebb gépek beállítási-ával, a korszerűbb technika, technológia meghonosításával párhuzamosan megszüntethetők az elavult munkahelyek s az ott dolgozók átképezhetők, betaníthatók. Tehát máris adva van az új technikát működtető szakembersereg. Csakhogy ez nem jellemző. A viszonylag korszerűbb technika többnyire úgy jelenik meg a vállalatoknál, hogy mellette változatlanul ott a régi, az elavult, az alacsony termelékenységű munkahely, az alacsony képzettségű szakemberekkel és a népes kiszolgáló személyzettel. Vegyük ehhez még hozzá, hogy az állami vállalatok oly' jelentéktelen bérszínvonal-különbséggel dolgoznak, hogy egymástól nemigen csábíthatnak munkaerőt. Egyetlen vállalat sem képes a kilépő és a belépő dolgozók arányát számottevően az utóbbiak javára bilenteni, mert egyetlen vállalat sem ígérhet az átlaghoz képest jóval kedvezőbb bér- és kereseti lehetőségeket.

Miért őrzik a régit?

Vagyis végképp nem marad más hátra, mint az új munkahelyeket jelentő beruházások új létszámszükségletét házon belül kielégíteni. Ezt a vállalatok többnyire megoldják annak ellenére, hogy a megkérdezett 30 vállalati szakember közül 28 úgy vélekedett, hogy az új beruházások munkaerő-ellátottságát a jelenleg érvényes bérszabályozás jótányít sem befolyásolja. Magyarán: új és korszerűbb, nagyobb termelékenységű, sok új ismeretet kívánó munkahelyen dolgozni nem — vagy nem sokkal — jövedelmezőbb vállalkozás. Éppen azért nem, mert az új technika mellett ott él és működik a régi is. Ha az új technikával dolgozók kezdetben valamicskével magasabb bért is kapnak, a nyelvéllátási törekvések értelmében előbb-utóbb a régi műhelyekben dolgozók bérét, keresetét is „feltornázzák”, mert őket is tartani akarják...

És itt kezdődnek az igazán bonyodalmas. Vannak, akik belső átcsoportosítások révén működtetik a korszerű és drágán vásárolt új technikát, ám előbb-utóbb majd mindenütt az tapasztalható,

hogy a korszerű technikát meghonosító beruházás nem hozza meg a kívánatos termelékenységi eredményt. Jelzi ezt az is, hogy a korszerű technikát (is) alkalmazó állami nagyipar átlagos műszakszáma — most már hosszú évek óta — mindössze 1,4 körül mozog, s ez a KGST-országok között is feltűnően alacsony érték. Azért is alacsony, mert e lényegesen nagyobb szaktudást követelő gépi munka művelői idővel — és viszonylag rövid idő múltán — gyakorlatilag semmivel nem keresnek többet, mint az elavult és alacsony termelékenységű technikával dolgozó kollégáik. Következésképpen az új berendezésekkel felszerelt új munkahelyeken is előbb-utóbb munkaerőhiánnyal kell szembenézni, mert ugyan mi ösztönözzé az ott dolgozó embereket az átlagnál sokkal precízebb és lényegesen nagyobb intenzitású munkára? Lenne persze még utánpótlási forrás, ha fokozatosan felszámolnák az elavult gépparkot, s az ott dolgozókat folyamatosan átcsoportosítanák, de egy ponton túl ez már lehetetlenség: csakis munkaerőt megtakarító fejlesztésekre, beruházásokra manapság nem ad pénzt a bank.

Selejtezni az elavultat

A kör ezzel bezárult. Maradnak a legfontosabb — mindenki által jól ismert, ám az általános mozdulatlanlanságban még csak nem is nagyon kommentált — tanulságok. Először: olyan beruházáspolitikát segítenek sokkal jobban a hatékony foglalkoztatást, amely nem annyira az új munkahelyek létesítésére, hanem a meglévőök nagyarányú korszerűsítésére koncentrál. Másodsor: ha mégis az új munkahely létrehozása a — gazdasági szabályozók által is diktált — cél akkor elengedhetetlen feladat az elavult gyártókapacitás visszafelújítása, megszüntetése, aminek viszont eszköztárszere és módszertana a mai napig is ismeretlen, mert kidolgozatlan. S ha milderre nincs remény — megfelelő gazdálkodási feltételek híján —, akkor bizony kétszer is megfontolandó a drágán vásárolt gépek és berendezések üzembe helyezése, az ilyesfajta beruházások célja, értelme és gyakorlata. Még akkor is, ha e beruházások engedélyezése, pénzügyi feltételeinek megteremtése manapság a minden más gazdálkodási racionalizmust megfellebbező exportbővítés reményében történik.

Mert hatékony és valóban jövedelmező exportmunka nem létezik hatékony és valóban racionális beruházáspolitikán kívül. Ez utóbbi pedig elképzelhetetlen a munkaerővel való racionális gazdálkodás nélkül.

Vértés Csaba

Bábolnai napok

Szeptember 25—28-ig nyolcadik alkalommal rendezik meg az agrárújdonságokat bemutató Bábolnai napokat. Hétfőn — a négy napos nagyszabású mezőgazdasági rendezvényorozat megnyitása előtt — a szervezők tájékoztatták a sajtó képviselőit a látványokról. A rendezők — a Bábolnai Mezőgazdasági Kombínt, a Bábolnai Ipar-szerű Kukoricatermelő Közös Vállalat és az ugyancsak bábolnai BCR művek munka-

társai — elmondták, hogy a bemutató célja most is a gabona- és húsprogram teljesítésének, az export fokozásának támogatása. Ehhez jövedelmezőbb termelést ígérő gépeket, eszközöket, növényfajtákat és új művelési módszereket népszerűsítnek.

A legnagyobb mezőgazdasági gyakorlati bemutatók közé számító szemlére 207 hazai és külföldi kilálító hozta el több mint 1300 újdonságát.

Tegnap, hétfőn délelőtt, szinte esti sötétségben közlekedtek a gyalogosok és járművek, zuhogó eső áztatta Szegedet. Mintha pótolni akarná az időjárás, amit elmulasztott a nyáron át...

Somogyi Károlyné felvétele

Emlékplakett

A Magyar—Szovjet Baráti Társaság emléklakettet adományozott a győri határkerületnek és az ideiglenesen hazánkban állomásozó Szovjet Déli Hadsereg-csoport győri alakulatának. Ebből az alkalomból hétfőn Győrött ünepséget tartottak, ahol Bíró Gyula, az MSZBT főtitkára átnyújtotta az emléklaketteket.